

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3095

[Total No. of Pages : 4

[6634]-155

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LCC-0501 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:-

- 1) Answer any two questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from part C. Each question in part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

- Q1) Write a detail note on Inter-relationship between Fundamental Rights and Directive Principles.
- Q2) Comment on the Powers of Supreme Court to issue Writ, Direction or Orders.
- Q3) Discuss the Rights to Freedom of Religion under Indian Constitution.
- Q4) Write a detailed note Prohibition of employment of children under the Indian constitution.

PART - B

[3×10=30]

- Q5) Write a detailed note on the extended view on Article 21 by the court in post period of Maneka Gandhi case.
- Q6) Discuss the Freedom of Speech and Expression and Reasonable Restrictions under the Indian Constitution.

R.T.O.

Q7) Write a detailed note the Abolition of Titles.

Q8) Give a detailed note on Doctrine of Eclipse.

Q9) Discuss on Importance of Citizenship under the Constitution of India.

PART - C

Q10) Write short notes on (Any Two) :

[2×5=10]

- a) Constituent Assembly in India
- b) Constitutionalism
- c) Doctrine of Severability
- d) Doctrine of Self-Incrimination

Total No. of Questions : 10]

PF3095

[6634]-155

First Year LL.B. (Third Year Law Course)

LCC-0501 CONSTITUTIONAL LAW - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70]

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
 - 4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) मूलभूत हक्क आणि मार्गदर्शक तत्त्वे यांच्यातील परस्परसंबंधावर एक तपशीलवार टीप लिहा.

प्र.2) सर्वोच्च न्यायालयाच्या रिट, निर्देश किंवा आदेश जारी करण्याच्या अधिकार यावर टिप्पणी लिहा.

प्र.3) भारतीय संविधानातील धार्मिक स्वातंत्र्याच्या अधिकाराची चर्चा करा.

प्र.4) भारतीय संविधानानुसार बाल कामगार बंदी यावर सविस्तर नोंद लिहा.

भाग-ब

[3×10=30]

प्र.5) मनेका गांधी दाव्यां नंतरच्या काळात संविधानाच्या कलम 21 वर न्यायालयाच्या विस्तारित दृष्टिकोनावर सविस्तर नोंद लिहा.

प्र.6) भारतीय संविधानातील भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि वाजवी निर्बंधांवर चर्चा करा.

प्र.7) पदव्या (Title) रद्द करण्याबद्दल सविस्तर नोंद लिहा.

प्र.8) ग्रहणाच्या (Eclipse) सिद्धांतावर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.9) भारतीय संविधानानुसार नागरिकत्वाचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही दोनवर लघु टीपा लिहा.

[2×5=10]

- अ) भारतातील संविधान सभा
- ब) संविधानवाद
- क) विच्छेदनाचा सिद्धांत
- ड) स्वदोष आरोप मान्यता सिद्धांत (self-Incrimination)

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3096

[Total No. of Pages : 4

[6634] 156

First Year LL.B.

LCC-0502: LAW OF CONTRACT - I
(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates.

- 1) Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

Answer any two from the following.

[2×15=30]

Q1) All contracts are agreement but all agreements are not contract, Explain

Q2) Explain various modes of discharge of contract?

Q3) Define free Consent? Write your answer with special reference to the Misrepresentation and Fraud.

Q4) Explain the concept of consideration under the Indian Contract Act, 1872. Discuss its essential elements with suitable illustrations.

P.T.O.

PART - B

Write any three from the following.

[3×10=30]

- Q5) When the agreements expressly become void according to the Indian contract act? Explain it in detail.
- Q6) What is mean by privity of contract explain it with exceptions.
- Q7) Explain the significance of the case MohoriBibee v. Dharmodas Ghose (1903) in relation to minor's agreements.
- Q8) What is mean by Quasi contracts? Write the different examples of Quasi contracts.
- Q9) Define a Contingent Contract. Explain the essential elements of a contingent contract with suitable examples.

PART - C

Q10) Write short notes on any two.

[2×5=10]

- a) Contracts that cannot be specifically enforced.
- b) Quid pro quo.
- c) Rescission of agreement.
- d) Standard form contracts.

Total No. of Questions : 10]

PF3096

[6634]-156

First Year LL.B.

LCC-0502 : LAW OF CONTRACT - I

(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
 - 4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग-अ

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2×15=30]

प्र.1) सर्व करार हे करारबंध असतात; पणु सर्व करारबंध करार होत नाहीत-स्पष्ट करा.

प्र.2) कराराचे निर्वहन (Discharge of Contract) होण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.3) 'मुक्त संमती' (Free Consent) याची व्याख्या करा. भ्रमनिर्देशन (Misrepresentation) व फसवणूक (Fraud) यांच्या विशेष संदर्भाने उत्तर लिहा.

प्र.4) भारतीय करार अधिनियम, 1872 अंतर्गत प्रतिफल (Consideration) या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण करा व त्याचे आवश्यक घटक उदाहरणांसह मांडून दाखवा.

भाग-ब

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

[3×10=30]

प्र.5) भारतीय करार अधिनियमानुसार कोणत्या परिस्थितीत करारबंध स्पष्टपणे शून्य/अवैध (Void) ठरतात? सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.6) करारातील परक्यता (Privity of Contract) म्हणजे काय? त्याचे अपवाद स्पष्ट करा.

प्र.7) अल्पवयीनांच्या करारासंबंधी MohoriBibee v. Dharmodas Ghose (1903) या प्रकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.8) सदृश्य करार (Quasi Contracts) म्हणजे काय? अशा करारांची विविध उदाहरणे नमूद करा.

प्र.9) संभाव्य करार (Contingent Contract) याची व्याख्या करा व त्याचे आवश्यक घटक योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर संक्षिप्त टिपणे लिहा.

[2×5=10]

- अ) ज्या करारांची विशिष्ट अंमलबजावणी करता येत नाही.
- ब) परस्पर प्रतिफल (Quid pro quo)
- क) कराराचे रद्द करणे/रद्दीकरण (Rescission of agreement)
- ड) मानक स्वरूपाचे करार (Standard form contracts)

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3097

[Total No. of Pages : 4

[6634P157

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LAW

LCC-0503 : Family Law - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any TWO questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer question number 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 10 marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) What are the essentials of Maintenance? Differentiate between Alimony Pendente Lite and Permanent Alimony?

Q2) Enumerate all grounds of divorce available for a Hindu couple under the Hindu Marriage Act, 1955.

Q3) Who is Muslim? What are the Sources and Schools of Muslim Law.

Q4) Elucidate types of Talaq with the help of case laws.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** Discuss laws relating to Senior Citizens and CARA guidelines.
- Q6)** Explain various grounds of divorce under Special Marriage Act, 1954.
- Q7)** What is the procedure to Solemnize Marriage under Parsi Laws?
- Q8)** Explain kinds of Guardians under various Laws in India?
- Q9)** Discuss nature and forms of marriage under ancient Hindu Law.

PART - C

Q10) Answer any TWO giving reasons

[2×5=10]

- a) 'S' and 'D' both are hindus, married at Pune. Having job at Nashik and Mumbai respectively . Advice D who wants to live with his wife and she don't want to leave the job.
- b) 'P' son of 'C' an old mother of 75yrs, does not take care of her instead with ill motive wants only her money and property. What legal remedies do C have? 'C' 75.
- c) Dipika and Rakesh, couple married under Special Marriage Act, 1954 wants to dissolve their marriage within a period of 2 months from the date of their marriage. Will they succeed?
- d) 'P' a hindu Indian female wants to marry 'J' , who is Christian and NRI . Advice them 'P'.

Total No. of Questions : 10]

PF3097

[6634]-157

First Year LL.B. (Three Years Law Course)

LAW

LCC- 0503 : Family Law - I

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) मॅटेनन्ससाठी आवश्यक गोष्टी काय आहेत? पोटगी पेंडेंटलाइट आणि कायम पोटगी यातील फरक करा.

प्र.2) हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत हिंदू जोडप्यांसाठी उपलब्ध घटस्फोटाची सर्व कारणे मोजा.

प्र.3) मुस्लिम कोण आहे? मुस्लिम कायद्याचे स्रोत आणि शाळा काय आहेत?

प्र.4) केस कायद्याच्या मदतीने तलाकचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.5) ज्येष्ठ नागरिकांशी संबंधित कायदे आणि CARA मार्गदर्शक तत्वांवर चर्चा करा.

प्र.6) विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत घटस्फोटाची विविध कारणे स्पष्ट करा.

प्र.7) पारशी कायद्यांतर्गत विवाह सोहळ्याची प्रक्रिया काय आहे?

प्र.8) भारतातील विविध कायद्यांनुसार पालकांचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.9) प्राचीन हिंदू कायदानुसार विवाहाचे स्वरूप आणि प्रकार यावर चर्चा करा.

प्र.10) कोणत्याही दोन प्रश्नांची कारणासहित उत्तरे द्या.

[2×5=10]

- अ) 'स' आणि 'ड' दोघेही हिंदू आहेत, पुण्यात विवाहित आहेत. नाशिक आणि मुंबई येथे अनुक्रमे नोकरी. 'ड' ला सल्ला द्या ज्याला आपल्या पत्नीसोबत राहायचे आहे आणि तिला नोकरी सोडायची नाही.
- ब) 'क' 75 वर्षांच्या वृद्ध आईचा 'प' मुलगा, वाईट हेतूने तिची काळजी घेत नाही फक्त तिला पैसे आणि मालमत्ता हवी आहे. 'क' कडे कोणते कायदेशीर उपाय आहेत?
- क) दीपिका आणि राकेश, विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत विवाहित जोडपे त्यांच्या लग्नाच्या तारखेपासून 2 महिन्यांच्या कालावधीत त्यांचे विवाह विसर्जित करू इच्छितात ते यशस्वी होतील का?
- ड) 'प' एक हिंदू भारतीय स्त्रीला 'ज' सोबत लग्न करायचे आहे, जो ख्रिश्चन आणि NRI आहे. त्यांना सल्ला द्या.

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3098

[Total No. of Pages : 4

[6634]-158

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LCC 0504 : LAW OF CRIMES

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Explain the maxim 'Actus non facit reum nisi mens sit rea'. How it is reflected in Bharatiya Nyaya Sanhita 2023?

Q2) Define in detail the Organized Crime under the Bhartiya Nyaya Sanhita, 2023?

Q3) Explain the concept of offences against the State?

Q4) Describe the law relating to Rape under the Bharatiya Nyaya Sanhita 2023?

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** What are the Stages of Commission of Crime? Elucidated in detailed manner?
- Q6)** Define the offence of Dacoity under Bhartiya Nyaya Sanhita, 2023?
- Q7)** Explain in detail about the offence of 'Wrongful Restraint' and 'Wrongful Confinement'?
- Q8)** What do you mean by Dowry Death? Discuss the essential elements of Dowry Death?
- Q9)** Define 'Hurt' when it amounts to 'Grievous Hurt' under Bhartiya Nyaya Sanhita, 2023. Distinguish between simple Hurt and Grievous Hurt?

PART - C

Q10) Write short notes on (Any Two) **[2×5=10]**

- A being Z's servant, and entrusted by Z with the care of Z's plate, dishonestly runs away with the plate, without Z's consent. Discuss A's liability.
- A voluntarily burns a valuable security belonging to Z, intending to cause wrongful loss to Z. Will A be held liable for any offence?
- A, in country X instigates B, to commit a murder in India. What is the liability of A.?
- X commits house trespass by entering Z's house through the window. Discuss X's liability.

Total No. of Questions : 10]

PF3098

[6634]-158

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LCC 0504 : LAW OF CRIMES

(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण असतात.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण असतात.
 - 3) प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या भाग-क मधील कोणत्याही दोन वर लहान नोट्स लिहा.
 - 4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) 'Actus non facit reum nisi mens sit rea' या म्हणीचे स्पष्टीकरण करा. भारतीय न्याय संहिता 2023 मध्ये ते कसे प्रतिबिंबित होते ?

प्र.2) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत संघटित गुन्हेगारीची तपशीलवार व्याख्या करा.

प्र.3) राज्याविरुद्धच्या गुन्हांची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतीय न्याय संहिता 2023 अंतर्गत बलात्काराशी संबंधित कायद्याचे वर्णन करा.

प्र.5) गुन्हाचे टप्पे कोणते आहेत? त्यांचे सविस्तरपणे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.6) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत हुक्मीच्या गुन्हाची व्याख्या करा.

प्र.7) 'चुकीचा प्रतिबंध' आणि 'चुकीचा बंदोबस्त' या गुन्हाबद्दल सविस्तरपणे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.8) हुंडाबळी मृत्यू म्हणजे काय? हुंडाबळी मृत्यूच्या आवश्यक घटकांची चर्चा करा.

प्र.9) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत 'साधी दुखापत' परिभाषित करा. साधी दुखापत ही गंभीर दुखापत केंव्हा होते? साधी दुखापत आणि गंभीर दुखापत यात फरक स्पष्ट करा.

प्र.10) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[2×5=10]

- अ) A हा Z चा नोकर असून Z च्या प्लेट्सची काळजी घेण्याची जबाबदारी Z ने त्याच्यावर सोपवली आहे. A हा Z च्या संमतीशिवाय अप्रामाणिकपणे प्लेट घेऊन पळून जातो. A च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- ब) A ने, Z चे नुकसान करण्याच्या उद्देशाने Z च्या मालकीचे मौल्यवान वस्तूची सुरक्षा स्वेच्छेने जाळून टाकले असता A ला कोणत्याही गुन्हासाठी जबाबदार धरले जाईल का?
- क) A हा X देशात राहतो, A ने भारतातील B ला खून करण्यास प्रवृत्त केले आहे. A ची जबाबदारी काय आहे?
- ड) X हा खिडकीतून Z च्या घरात प्रवेश करून घरात घुसखोरी करतो. X च्या दायित्वाची चर्चा करा.

Total No. of Questions : 10]

PF3099

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[6634]-159

First Year LL.B. (Three Year Course)
LDSE 0505 : HEALTH AND FOOD LAW
(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All Parts are compulsory.
- 2) Answer any two questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.
- 3) Answer any three questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.
- 4) Answer question No.10 from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.
- 5) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Define 'Maternity Benefit'. Discuss the legal framework and provisions related to the health, safety, and benefits of women workers under The Maternity Benefit Act, 1961, and the relevant provisions under The Factories Act, 1948.

Q2) Discuss the role of the Directive Principles of State Policy (DPSPs) in promoting public health in India. How have courts used DPSPs to strengthen the constitutional protection of health?

Q3) Examine the provisions of the Bhartiya Nyaya Sanhita, 2023 dealing with offences affecting public health, safety, convenience, decency, and morals.

Q4) Critically analyze the specific provisions for advancing food security and the reforms in the Targeted Public Distribution System under the National Food Security Act, 2013.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5) Describe the rules for importing food under the Food Safety and Standard Act, 2006 and explain how food samples are tested by the Food Analyst and the Referral Laboratory.
- Q6) Discuss the concept and importance of health. Write a note on the Modern perspective on Public Health in India.
- Q7) What is the purpose of the Infant Milk Substitutes Act, 1992? How does it protect babies from unsafe or unhealthy food?
- Q8) Discuss the main objectives of the Factories Act, 1948 relating to health and safety of workers.
- Q9) Examine the Right to Food and Nutrition as a fundamental right derived from Article 21 of the Constitution. Discuss how this right is strengthened by the Directive Principles of State Policy.

PART - C

[2×5=10]

- Q10) Write Short Notes on (Any 2).
- General Principles of Food Safety.
 - Provisions for Food Security Allowance under the National Food Security Act, 2013.
 - Right to Health as a Human Right.
 - Identification of Eligible Households.

Total No. of Questions : 10]

PF3099

[6634]-159

First Year LL.B. (Three Year Course)
LDSE 0505 : HEALTH AND FOOD LAW
(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 2) भाग-अ मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग-ब मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग-क मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) 'प्रसूती लाभ' ची व्याख्या करा. प्रसूती लाभ कायदा, 1961 अंतर्गत महिला कामगारांचे आरोग्य, सुरक्षितता आणि लाभांशी संबंधित कायदेशीर फ्रेमवर्क आणि तरतुदी तसेच कारखाने कायदा, 1948 अंतर्गत संबंधित तरतुदीवर चर्चा करा.

प्र.2) भारतात सार्वजनिक आरोग्याला प्रोत्साहन देण्यासाठी राज्य धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांच्या भूमिकेवर चर्चा करा. आरोग्याचे घटनात्मक संरक्षण वळकट करण्यासाठी न्यायालयांनी DPSPs चा वापर कसा केला आहे?

प्र.3) सार्वजनिक आरोग्य, सुरक्षितता, सोय, सभ्यता आणि नैतिकता यांना प्रभावित करणाऱ्या गुन्हांशी संबंधित भारतीय दंड संहिता, 2023 च्या तरतुदींचे परीक्षण करा.

प्र.4) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत अन्न सुरक्षेला पुढे नेण्यासाठी असलेल्या विशिष्ट तरतुदी आणि लक्षित सार्वजनिक वितरण प्रणाली मध्ये केलेल्या सुधारणांचे दिकात्मक विश्लेषण करा.

भाग-ब

प्र.5) एफएसएसए, 2006 अंतर्गत अन्न आयात करण्याचे नियम स्पष्ट करा आणि अन्न विश्लेषक आणि संदर्भ प्रयोगशाळेद्वारे अन्न नमुन्यांची तपासणी कशी केली जाते, हे स्पष्ट करा.

प्र.6) आरोग्याची संकल्पना आणि महत्त्व यावर चर्चा करा. भारतातील सार्वजनिक आरोग्याच्या आधुनिक दृष्टिकोनावर एक टीप लिहा.

प्र.7) शिशु दुग्ध प्रतिस्थापक कायदा, 1992 चा उद्देश काय आहे? हा कायदा लहान मुलांना असुरक्षित किंवा अस्वस्थ अन्न पासून कसे संरक्षण देतो?

प्र.8) कामगारांचे आरोग्य आणि सुरक्षितता यासंबंधी कारखाने कायदा, 1948 चे मुख्य उद्दिष्ट्ये कोणती आहेत, यावर चर्चा करा.

प्र.9) संविधानाच्या कलम 21 मधून उद्भवलेला मूलभूत अधिकार म्हणून अन्न आणि पोषणाच्या अधिकाराचे परीक्षण करा. राज्य धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांनी या अधिकाराला कसे बळकट केले आहे, यावर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही दोन)

[2×5=10]

- अ) अन्न सुरक्षिततेची सामान्य तत्वे
- ब) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत अन्न सुरक्षा भत्ता साठी तरतुदी
- क) मानवी हक्क म्हणून आरोग्याचा अधिकार
- ड) पात्र कुटुंबांची ओळख

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PF3100

[6634]-160

First Year LL.B. (Three Year Course)
LDSE 0506 : EQUITY AND TRUST LAW
(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any 2 questions from part A. Each question carries 15 marks.*
- 2) *Answer any 3 questions from part B. Each question carries 10 marks.*
- 3) *Answer any 2 short notes from part C. Each question in Part C is for 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[2×15=30]

Q1) Explain Provisions relating to Budget, Account & Audit under the Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

Q2) Define Trust and Discuss in detail various kinds of Trust.

Q3) Enumerate the powers and functions of charity commissioner under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

Q4) State and Explain the concept of Fiduciary Relationship and discuss application of the principle of fiduciary relations with Exceptions.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** Discuss the circumstances given under Indian Trust Act 1882 in which trust can be extinguished.
- Q6)** Discuss the provisions relating to Offences and Penalties under the Maharashtra Public Trusts Act, 1950.
- Q7)** Explain Surcharge. How surcharge is imposed under the provisions of the Maharashtra Public Trusts Act, 1950.
- Q8)** Explain in detail creation of trusts under Indian Trusts Act, 1882.
- Q9)** Define Equity. Write in detail history and development of Equity.

PART - C

Q10) Write Short Notes on : (Any 2)

[2×5=10]

- a) Restrictions on trustees
- b) Trust and Contract
- c) Delay defeats equity
- d) Equity follows the law

Total No. of Questions : 10]

PF3100

[6634]-160

First Year LL.B. (Three Year Course)

LDSE 0506 : EQUITY AND TRUST LAW

(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

सूचना :-

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
- 4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[2×15=30]

प्र.1) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 अंतर्गत अर्थसंकल्प, लेखा आणि लेखापरीक्षणाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.2) "ट्रस्ट" म्हणजे काय? विविध प्रकारचे ट्रस्ट स्पष्ट करा.

प्र.3) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 अंतर्गत धर्मादाय आयुक्तांचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) विश्वस्त संबंधांची संकल्पना स्पष्ट करा तसेच अपवादांसह विश्वस्त संबंधांच्या तत्वाच्या वापरावर चर्चा करा.

प्र.5) भारतीय विश्वस्त कायदा 1882 अंतर्गत ट्रस्ट (विश्वस्त संस्था) कोणत्या परिस्थितीत संपुष्टात येते ते सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.6) महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 अंतर्गत गुन्हे आणि दंड यांच्याशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.7) अधिभार स्पष्ट करा. महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 च्या तरतुदीनुसार अधिभार कसा आकारला जातो?

प्र.8) भारतीय विश्वस्त कायदा 1882 अंतर्गत विश्वस्त संस्थांची (ट्रस्ट) निर्मिती सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.9) "इक्विटी" या शब्दाची व्याख्या करा. इक्विटीचा इतिहास आणि विकास तपशीलवार लिहा.

प्र.10) कोणत्याही दोन टीपा लिहा.

[2×5=10]

- अ) विश्वस्तांगरील निर्बंध
- ब) विश्वस्त संस्था (ट्रस्ट) आणि करार
- क) विलंब इक्विटीचा पराभव करतो
- ड) इक्विटी कायद्याचे पालन करते

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3101

[Total No. of Pages : 4

[6634]161

First Year LL.B. (Three Year Course)

LAW

LDSE-0507 : Criminal Psychology and Criminal Sociology
(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any 2 questions from part-A. Each question in part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any 3 questions from part-B. Each question in part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any 2 short notes from part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.
- 4) Figure to the right indicate full marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Define criminology. Discuss its significance and application in the criminal Justice System.

Q2) Discuss meaning purpose and scope of criminal psychology, compare psychological approach with psycho-analytical approach to crime.

Q3) Discuss different schools of criminology.

Q4) Define Criminal profiling. Discuss the process of Profiling and criminal personality along with its merits and demerits.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

- Q5)** Explain socialization and crime with special reference to Differential Association Theory.
- Q6)** What do you mean by forensic psychology? Discuss the application of forensic psychology in court.
- Q7)** Critically evaluate the Becker's Labelling Theory and Merton's Anomie Theory.
- Q8)** Define Psychometric Test. Discuss how it can be used in Criminal behaviour.
- Q9)** Critically Evaluate the Cohen's theory of Delinquent Subculture how far it different from Millers Gang Delinquency Theory.

PART - C

Q10) Write Short Notes on (Any 2)

[2×5=10]

- a) Chicago School.
- b) Social structure theory.
- c) Crime & Frustration relation.
- d) Neo-Classical School.

Total No. of Questions : 10]

PF3101

[6634]-161

First Year LL.B. (Three Year Course)

LAW

LDSE-0507 : Criminal Psychology and Criminal Sociology
(2023 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

सूचना :-

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
- 4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) गुन्हेशास्त्र याची व्याख्या करा. गुन्हे न्यायव्यवस्थेमध्ये त्याचे महत्त्व व उपयोग यावर चर्चा करा.

प्र.2) गुन्हेगारी मानसशास्त्राचा अर्थ, उद्देश आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. गुन्हाच्या संदर्भात मानसशास्त्रीय दृष्टिकोन आणि मनोविश्लेषणात्मक दृष्टिकोन यांची तुलना करा.

प्र.3) गुन्हेशास्त्राच्या विविध मतप्रवाहांची चर्चा करा.

प्र.4) गुन्हेगारी व्यक्तिचित्रणाची व्याख्या करा. व्यक्तिचित्रणाची प्रक्रिया आणि गुन्हेगारी व्यक्तिमत्त्व यांचे स्पष्टीकरण करा तसेच त्याचे गुणदोष स्पष्ट करा.

प्र.5) समाजीकरण आणि गुन्हेगारी यांचे स्पष्टीकरण करा. विशेषतः सदरलँडच्या विभेदात्मक सहसंबंध सिद्धांताच्या संदर्भात चर्चा करा.

प्र.6) न्यायवैद्यक मानसशास्त्र म्हणजे काय? न्यायालयांमध्ये न्यायवैद्यक मानसशास्त्राचा उपयोग स्पष्ट करा.

प्र.7) बेकरच्या लेबलिंग सिद्धांताचे आणि मर्टनच्या अॅनोमी सिद्धांताचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

प्र.8) मानसशास्त्रीय मापन चाचणीची व्याख्या करा. ती गुन्हेगारी वर्तन समजण्यासाठी कशी उपयुक्त ठरते, हे स्पष्ट करा.

प्र.9) कोहेनच्या 'गुन्हेगारी उपसंस्कृती सिद्धांताचे' चिकित्सक मूल्यांकन करा. तसेच तो मिलरच्या 'टोळी गुन्हेगारी सिद्धांतापेक्षा' कितपत भिन्न आहे, हे स्पष्ट करा.

प्र.10) लहान टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) शिकागो मतप्रवाह
- ब) सामाजिक रचना सिद्धांतावर चर्चा करा.
- क) गुन्हे आणि निराशा यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- ड) नव-पारंपरिक विचारसरणी

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3102

[Total No. of Pages : 4

[6634]-162

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LDSE-0508 : AGRICULTURAL MARKETING LAW

(CBCS 2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any TWO questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any TWO questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[2×15=30]

- Q1) Discuss the background, objects and reasons of the Model Act on the State Agricultural Produce Marketing (The State Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 2016).
- Q2) Explain the constitution of Market Committees, Officers and Servants of Market committee under the Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.
- Q3) Write detailed note on the Warehousing Corporations Act, 1962.
- Q4) Elucidate on the salient features, important provisions and impact of National Food Securities Act, 2013 in India.

P.T.O.

[3×10=30]

PART - B

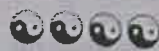
- Q5) Explain the concept of Agricultural Marketing and Market.
- Q6) Discuss the establishment of National Integrated Produce Market under the Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.
- Q7) Elucidate the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Authority and Registry under the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001.
- Q8) Argue on the past experience with Crop Insurance Schemes in India. Explain with the help of various schemes and its impact.
- Q9) Write a detailed note on the State Agricultural Marketing Board under the Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Development and Regulation) Act, 1963.

PART - C

[2×5=10]

Q10) Write Short Notes on: (Any Two).

- Compulsory License under the Protection of Plant Varieties and Farmers Rights Act, 2001.
- Public Distribution System (PDS)
- The Agricultural Produce (Grading and Marking) Act, 1937.
- Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana (PMFBY)

Total No. of Questions : 10]

PF3102

[6634]-162

APR 2026

First Year LL.B. (Three Year Law Course)
LDSE-0508 : AGRICULTURAL MARKETING LAW
(CBCS 2023 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) राज्य कृषी उत्पन्न विपणन (राज्य कृषी उत्पन्न विपणन (विकास आणि नियमन) कायदा, 2018) या मॉडेल कायद्याची पार्श्वभूमी, उद्दिष्टे आणि कारणे यावर चर्चा करा.

प्र.2) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न विपणन (विकास आणि नियमन) कायदा, 1963 अंतर्गत बाजार समित्या, अधिकारी आणि बाजार समितीचे सेवक यांची रचना स्पष्ट करा.

प्र.3) गोदाम महामंडळ कायदा, 1962 वर सविस्तर टीप लिहा.

प्र.4) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 ची भारतातील ठळक वैशिष्ट्ये, महत्वाच्या तरतुदी आणि प्रभाव यावर स्पष्टीकरण द्या.

[3×10=30]

भाग-ब

- प्र.5) कृषी विपणन आणि बाजारपेठ ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.6) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न विपणन (विकास आणि नियमन) कायदा, 1963 अंतर्गत राष्ट्रीय एकात्मिक उत्पादन बाजार स्थापनेची चर्चा करा.
- प्र.7) वनस्पती जातींचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क प्राधिकरण आणि नोंदणी, 2001 अंतर्गत वनस्पती जातींचे संरक्षण स्पष्ट करा.
- प्र.8) भारतातील पीक विमा योजनांबाबतच्या मागील अनुभवावर युक्तिवाद करा. विविध योजनांच्या मदतीने आणि त्याची परिणाम स्पष्ट करा.
- प्र.9) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न विपणन (विकास आणि नियमन) कायदा, 1963 अंतर्गत राज्य कृषी विपणन मंडळावर सविस्तर टीप लिहा.

भाग-क

[2×5=10]

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) वनस्पती जाती आणि शेतकरी हक्क संरक्षण कायदा, 2001 अंतर्गत अनिवार्य परवाना
- ब) सार्वजनिक वितरण व्यवस्था (पीडीएस)
- क) कृषी उत्पादन (ग्रेडिंग आणि मार्किंग) कायदा, 1937
- ड) प्रधानमंत्री फसल विमा योजना (पीएमएफबीवाय)

APR 2026

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PF3103

[Total No. of Pages : 4

[6634]-163

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LGE-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[2×15=30]

Q1) Trace the historical evolution of Intellectual Property Rights and its impact on contemporary intellectual property law.

Q2) Explain performers rights and broadcasting rights under the Rome Convention and WPPT.

Q3) Examine the provisions of TRIPS relating to patents and their impact on Indian patent law.

Q4) Discuss the international framework for trademarks with reference to Madrid Agreement and Nice Classification.

P.T.O.

PART - B

[3×10=30]

Q5) What do you mean by Patent? Write in detail about Patentable and Non-Patentable Inventions.

Q6) Explain Budapest Treaty. Write its relevance to patent law.

Q7) Explain parallel importation in trademark law.

Q8) Describe restoration and cancellation of registered designs.

Q9) What do you mean by Geographical Indication? Explain the rights conferred by the registration of a GI.

PART - C

Q10) Write Short Notes on: (Any Two).

[2×5=10]

- a) Layout designs/topographies of integrated circuits.
- b) Registration of Designs
- c) Trade Secrets
- d) Exceptions to Copyright Protection

Total No. of Questions : 10]

PF3103

[6634]-163

First Year LL.B. (Three Year Law Course)

LGE-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

(2023 CBCS Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[2×15=30]

प्र.1) बौद्धिक संपदा हक्कांच्या ऐतिहासिक उत्क्रांतीचा आणि समकालीन बौद्धिक संपदा कायद्यावरील त्याचा प्रभाव लिहा.

प्र.2) रोम कन्व्हेंशन आणि WPPT अंतर्गत कृतिंकारांचे हक्क आणि प्रसारण हक्क स्पष्ट करा.

प्र.3) पेटंटशी संबंधित TRIPS च्या तरतुदी आणि भारतीय पेटंट कायद्यावरील त्यांचा प्रभाव लिहा.

प्र.4) माद्रिद करार आणि नाइस वर्गीकरणाच्या संदर्भात ट्रेडमार्कसाठी आंतरराष्ट्रीय रचना सविस्तर लिहा.

प्र.5) पेटेंट म्हणजे काय? पेटेंट करण्यायोग्य आणि पेटेंट न करण्यायोग्य शोधांबद्दल तपशीलवार लिहा.

प्र.6) बुडापेस्ट कराराचे स्पष्टीकरण द्या. पेटेंट कायद्याशी त्याची प्रासंगिकता लिहा.

प्र.7) ट्रेडमार्क कायद्यातील समांतर आयात स्पष्ट करा.

प्र.8) नोंदणीकृत डिझाइनची पुनर्संचयितता आणि रद्दीकरण यांचे वर्णन करा.

प्र.9) भौगोलिक संकेत म्हणजे काय? भौगोलिक संकेत नोंदणीमुळे मिळणारे अधिकार स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) लघु टीपा लिहा. (कोणत्याही 2)

[2×5=10]

- अ) एकात्मिक सर्किट्सचे लेआउट डिझाइन/स्थलाकृतिचित्रे
- ब) डिझाइनची नोंदणी
- क) व्यापार गुपिते
- ड) कॉपीराइट संरक्षणाचे अपवाद

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PF-3104

[Total No. of Pages : 7

[6634]-164

First Year LL.B.

EPM 0510 : ENGLISH

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Part I consists of objective questions. Each question carries 2 marks.

Part - I

Q1) Choose the correct option in the following questions:

[50]

- a) She _____ to Mumbai tomorrow.
 - i. Has gone
 - ii. Is going
 - iii. Had gone
 - iv. went
- b) Time and tide _____ for none.
 - i. waited
 - ii. wait
 - iii. waits
 - iv. has waited
- c) We warned him _____ the consequences.
 - i. to
 - ii. for
 - iii. of
 - iv. on
- d) She visited _____ three libraries in a day.
 - i. a
 - ii. an
 - iii. the
 - iv. none

P.T.O.

- e) All the family members _____ gone for the vacation.
- i. are
 - ii. have
 - iii. has
 - iv. none
- f) Bury the hatchet means
- i. to end the fight
 - ii. to say something
 - iii. to bury in the ground
 - iv. to cause problem to someone
- g) The opposite of authentic is:
- i. fake
 - ii. original
 - iii. positive
 - iv. genuine
- h) Identify the word that means the same: intelligent
- i. Precarious
 - ii. Saver
 - iii. Wise
 - iv. Superstitious
- i) Choose the word which is opposite in meaning: clarify
- i. Succeed
 - ii. Permit
 - iii. Confuse
 - iv. Explain
- j) Identify the word that means the same: enrich
- i. Disrespect
 - ii. Flourish
 - iii. Ameliorate
 - iv. Illustrate

- k) To face something head on means
- i. To confront the problem
 - ii. Not to try one's best
 - iii. To get rid of
 - iv. To run away
- l) Syntactic ambiguity takes place due to
- i. Synonyms
 - ii. Polysemy
 - iii. Use of preposition in an ambiguous way
 - iv. None of these
- m) Raj studies in a college. He studies law. (Choose the correct compound sentence)
- i. Raj studies law in a college
 - ii. Although Raj studies, he studies law.
 - iii. Ravi studies in a college and he studies law.
 - iv. Raj studies in a college to study law.
- n) She knows that you always come on time. (Choose the correct simple sentence)
- i. You come on time and she knows it.
 - ii. She knows your punctuality.
 - iii. She knows and you are on time.
 - iv. She knows you.
- o) A man is tired. He cannot play. (Choose the correct complex sentence)
- i. A man is so tired that he cannot play.
 - ii. A man is too tired to play.
 - iii. A man is tired and he cannot play.
 - iv. A man can't play.

- p) Everyone _____ Neha attended the seminar.
- i. accept
 - ii. except
 - iii. expect
 - iv. None of the above
- q) The word convict means
- i. A partner in crime
 - ii. A person whose guilt is proven
 - iii. A person who is alleged to have committed the crime
 - iv. Respondent
- r) The bills that pass in the parliament are _____ as laws.
- i. adopted
 - ii. adapted
 - iii. adepted
 - iv. None of these
- s) What is the meaning of mala fide?
- i. in good faith
 - ii. in bad faith
 - iii. personally
 - iv. impromptu
- t) The foreign word actus reus means.
- i. knowingly
 - ii. unknowingly
 - iii. with criminal intention
 - iv. Criminal act
- u) We have adopted a new framework. (Choose the correct passive voice)
- i. A framework was adopted by us.
 - ii. A framework is adopted by us.
 - iii. A framework has been adopted by us.
 - iv. A framework adopted by us.

- v) He told his parents that he _____ a new business.
- i. is starting
 - ii. was starting
 - iii. starts
 - iv. will start
- w) Defendant means
- i. A person who gives solemn declaration under oath
 - ii. A person who is accused of committing a crime
 - iii. A person who brings a civil suit in a court of law
 - iv. A person who confesses his crime
- x) *Expressio unius est exclusion alterius* means
- i. Ignorance of the law is no excuse
 - ii. Express mention of one thing excludes all others
 - iii. It curtails the right to life and liberty.
 - iv. None of these
- y) What is the meaning of *Gbi jus ibi remedium*
- i. It means that a person is not of good reputation
 - ii. Where there is right there is remedy
 - iii. A guilty mind
 - iv. None of these

Part - II

Q2) Explain the following legal terms: (Any 5) [10]

- a) Conviction
- b) Parole
- c) Encumbrance
- d) Will
- e) Intestate
- f) Testimony
- g) Contract

Q3) Write a notice announcing a national level debate competition that is to be held in your college. [10]

OR

Write an application to your Principal asking for permission to attend a week long youth conference in another city.

Q4) a) Define language. Describe any four characteristics of language. [10]

OR

b) Discuss any four types of meaning with examples.

Q5) Write a cohesive paragraph on 'Honesty is the best policy.' [10]

OR

Write a précis of the following passage.

Chocolate—particularly high-quality dark chocolate with at least 70% cocoa—is widely recognized as a “functional food” that provides a broad range of physical and psychological benefits. From a cardiovascular perspective, the rich concentration of flavonols in cocoa stimulates the production of nitric oxide, which relaxes blood vessels, improves circulation, and significantly reduces the risk of hypertension and stroke. Its antioxidant properties, derived from polyphenols and catechins, help neutralize free radicals, thereby protecting cells from oxidative stress and potentially slowing the signs of aging. Beyond

heart health, chocolate serves as a potent cognitive enhancer; regular consumption is linked to improved memory, focus, and neuroplasticity, as it increases blood flow to key brain regions like the hippocampus. Psychologically, chocolate acts as a natural mood elevator by triggering the release of dopamine and serotonin, the “happiness hormones,” while also containing phenylethylamine, which can mimic the feeling of falling in love and reduce levels of the stress hormone cortisol. Modern research also highlights its role as a prebiotic, supporting a diverse gut microbiome that further influences emotional well-being via the gut-brain axis. While highly nutritious—offering essential minerals like Magnesium, Iron, and Zinc—experts emphasize that these benefits are best realized through moderate consumption of at least 1 ounce per day to avoid the health risks associated with excessive sugar and fat.

Q6) Write an essay on one of the following:

[10]

- a) Indian prisons: Problems and Challenges
- b) Global climate crisis

OR

Translate the following passage either in Marathi or in Hindi.

In 2026, participation in sports remains a vital pillar for a student’s holistic development, offering critical physical, mental, and social advantages. Physically, regular engagement in sports such as football, basketball, or swimming combats sedentary lifestyles by improving cardiovascular health, strengthening bones and muscles, and reducing the risk of obesity-related conditions like diabetes and hypertension. Mentally, physical activity triggers the release of endorphins and serotonin—natural “feel-good” hormones—which significantly lower levels of stress, anxiety, and depression while enhancing focus and memory retention. Socially, students gain indispensable life skills, including teamwork, leadership, and conflict resolution, as they learn to communicate effectively and respect diversity within a team environment. Furthermore, the rigorous demands of practice and competition instill strong discipline and time-management skills, which often translate into improved academic performance and resilience in the face of future challenges.

The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present. The author then proceeds to discuss the various factors which have shaped the development of the United States, including the influence of the European settlers, the role of the Native Americans, and the impact of the American Revolution. The author concludes by stating that the study of the history of the United States is a task of great importance, and that it is one which should be undertaken by all who are interested in the future of the country.

The second part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present. The author then proceeds to discuss the various factors which have shaped the development of the United States, including the influence of the European settlers, the role of the Native Americans, and the impact of the American Revolution. The author concludes by stating that the study of the history of the United States is a task of great importance, and that it is one which should be undertaken by all who are interested in the future of the country.